

Sygn. akt IX C 90/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2011 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Śródmieścia we Wrocławiu IX Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: **SSR Beata Wójtowicz-Woźniczka**

Protokolant: **Katarzyna Sznajder-Kobierska**

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2011 r.

we W.

na rozprawie

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 600 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygnatura akt IX C 90/11

UZASADNIENIE

Powód - P. K. – wniósł o zasądzenie od strony pozwanej Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia na jego rzecz kwoty 3.750 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty.

Uzasadniając wskazał, iż w okresie od 10 czerwca 2008r. do 28 lipca 2008r. zastosowano wobec niego środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, podczas gdy jednocześnie w tym okresie odbywał karę pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy. Tym samym naruszono jego dobro osobiste jakim jest wolność jednostki. Podkreślił, że przez okres 1 miesiąca i 15 dni posiadał dwojaki status – osoby odbywającej karę pozbawienia wolności (skazanego) oraz osoby tymczasowo aresztowanej. Zdaniem powoda takie działanie władzy publicznej – Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia, który zastosował tymczasowe aresztowanie wobec oskarżonego, było bezprawne. Powód powołał się przy tym na orzecznictwo Sądu Najwyższego, stwierdzając, iż stosowanie tymczasowego aresztowania wobec osoby odbywającej karę pozbawienia wolności w innej sprawie ma charakter formalny i blankietowy, co prowadzi do absurdałnej sytuacji. Powód podniósł, że tymczasowe aresztowanie powinno być stosowane z wyjątkową ostrożnością i tylko wtedy, gdy stosowanie innych środków zapobiegawczych jest niewystarczające, a sposób stosowania tymczasowego aresztowania powinien wykluczać wrażenie, że osoba oskarżona odbywa karę przed wydaniem wyroku skazującego. Zdaniem powoda naruszenie jego wolności osobistej nastąpiło na skutek nie wywiązania się władzy publicznej z obowiązku zapewnienia powodowi odbywania kary pozbawienia wolności bez ingerencji w jego wolność osobistą. Powód podniósł, że poprzez jednoczesne stosowanie tymczasowego aresztowania i kary pozbawienia wolności osadzony doznaje licznych ograniczeń w uprawnieniach osoby skazanej.

Podkreślił, że podlegając zarówno reżimowi skazanego jak i przewidzianemu dla osoby tymczasowo aresztowanej korzystał on z uprawnień jakie przysługują więźniowi, jednakże było to obwarowane licznymi wyjątkami wynikającymi z przepisu art. 223a k.k.w. Ograniczenia te sprowadzały się w szczególności do możliwości komunikowania się ze światem zewnętrznym, tj. widzeń, korzystania ze środków łączności, opuszczania zakładu karnego, czy też otrzymywania nagród. P. K. podniósł, że mając „podwójny status” tj. osoby skazanej i tymczasowo aresztowanej, pojawiło się u niego poczucie przygnębienia oraz świadomości poniżającego traktowania potęgowanego brakiem perspektyw na skuteczność procesu resocjalizacji. Uzasadniając swoje roszczenie powód przeprowadził obszerny wywód teoretyczny odnoszący się do cech istotnych dla tymczasowego aresztowania i jego celu oraz relacji tego środka zapobiegawczego do kary pozbawienia wolności. Odnosząc się do wysokości żądanej kwoty zadośćuczynienia wskazał, iż odpowiada ona miesięcznej kwocie utrzymania więźnia na podwójnym statusie, która wynosi 2.500,00 zł.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana Skarb Państwa – Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego stosownie do norm prawem przepisanych.

Motywuując zarzucono, iż konieczną przesłanką odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy jest niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej, co jej zdaniem nie ma miejsca w niniejszej sprawie. Podkreśliła, iż w świetle obowiązującego prawa istnieje możliwość orzeczenia tymczasowego aresztowania w sytuacji, gdy dana osoba odbywa karę pozbawienia wolności z innego wyroku skazującego. Zdaniem strony pozwanej zastosowanie tymczasowego aresztowania wobec powoda było zgodne z prawem i legalizowało wkroczenie w sferę dóbr osobistych powoda w zakresie, jaki wynika z istoty i celu tegoż środka zapobiegawczego. Nadto zarzuciła brak przesłanek warunkujących odpowiedzialność SP tak na podstawie art. 24 k.c. jak i 488 k.c.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Prawomocnym postanowieniem z dnia 13 marca 2008 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia we Wrocławiu zastosował wobec oskarżonego P. K. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy od dnia jego zatrzymania, a ponadto zarządził poszukiwanie oskarżonego listem gończym.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, iż za zastosowaniem tymczasowego aresztowania przemawia obawa, iż oskarżony próbuje się ukrywać, bądź w inny bezprawny sposób utrudniać nadanie prawidłowego biegu toczącemu się przeciwko niemu postępowaniu karnemu, albowiem mimo wielokrotnych prób nie zdołano doręczyć oskarżonemu wezwania na adres zameldowania. Doręczenia nie dokonano także za pośrednictwem Policji. Wobec powyższego Sąd zdecydował, że dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego konieczne jest zastosowanie wobec P. K. środka zabezpieczającego w postaci tymczasowego aresztowania.

Powyższe orzeczenie nie było przedmiotem zaskarżenia.

(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia II Wydział Karny z 13.03.2008r., k. 108 akt Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia II K 1226/07)

W dniu 13 czerwca 2008 r. wobec powoda przebywającego w Areszcie Śledczym we W. wprowadzono do wykonania postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania.

(dowód: zawiadomienie o wprowadzeniu do wykonania postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, k. 126 akt Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia II K 1226/07)

Wobec tymczasowo aresztowanego P. K. wykonywana była kara pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy od dnia 27 stycznia 2008 r. do dnia 26 lipca 2009 r., orzeczona przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu w sprawie o sygn. akt XII K 526/04.

(dowód: zawiadomienie o wykonywaniu kary wobec tymczasowo aresztowanego, k. 127 akt Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia II K 1226/07)

Pismem z dnia 27 czerwca 2008 r. powód zwrócił się do Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia o uchylenie wobec niego tymczasowego aresztowania, wskazując iż odbywa karę pozbawienia wolności i nie ma możliwości utrudniania postępowania w sprawie.

(dowód: wniosek powoda, k. 124 akt Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia II K 1226/07)

Postanowieniem z dnia 28 lipca 2008 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia uchylił wobec powoda P. K. na podstawie art. 253 § 1 k.p.k. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania albowiem jak wskazano powodu wprowadzenia oskarżonemu do wykonania kary pozbawienia wolności dalsze stosowanie tego środka stało się zbędne. W tym samym dniu skierowano do Dyrektora Aresztu Śledczego we W. nakaz zwolnienia powoda, pod warunkiem nie podlegania zatrzymaniu w innej sprawie.

(dowód: postanowienie z 28.07.2008r., k. 139; nakaz zwolnienia, k. 140 akt Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Śródmieścia II K 1226/07)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W rozpatrywanej sprawie dla oceny zasadności podnoszonych roszczeń koniecznym było ustalenie czy w istocie zastosowanie tymczasowego aresztowania względem powoda odbywającego karę pozbawienia wolności skutkowało naruszeniem jego dóbr osobistych a jeśli tak to czy działania tego rodzaju przy wyłącznie teoretycznie zakreślonych krzywdach uzasadniają żądanie zadośćuczynienia w oparciu o brzmienie art. 488 k.c.

Niewątpliwym jest, iż materialno – prawną podstawę żądania stanowi brzmienie art. 448 k.c., po myśli którego w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny. Wskazana regulacja prawna pozostaje w ścisłym związku z brzmieniem art. 24 k.c. który zawiera podstawową konstrukcję cywilnoprawnej ochrony dóbr osobistych, a po myśli którego osoba, której dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne, w razie zaś dokonanego naruszenia może ona także żądać ażeby osoba która dopuściła się naruszenia dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków (...). Z treści cytowanego przepisu wprost wynika, iż przesłanka bezprawności jest koniecznym warunkiem do udzielenia ochrony przewidzianej przepisami prawa. Skoro więc przesłanka bezprawności jest podstawowym warunkiem dla ustawowej ochrony dóbr osobistych, to w konsekwencji jedynie ta przesłanka jest podstawą zasądzenia zadośćuczynienia albo stosownej kwoty na cel społeczny. Istotnym jest także iż cytowana regulacja prawna statuuje domniemanie bezprawności, które może być obalone przez stronę pozwaną poprzez wykazanie iż jej działania względnie zaniechania odpowiadały prawu.

Powód wywodził swoje żądanie zapłaty kwoty 3.750 zł z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych poprzez, jak to określił „posiadanie dwojakiego statusu” – osoby odbywającej karę pozbawienia wolności (skazanego) oraz osoby tymczasowo aresztowanej.

W toku czynionych przez Sąd ustaleń faktycznych, na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, który jako taki uznany został za w pełni wiarygodny jako że jego moc dowodowa nie była przedmiotem kwestionowania przez żadną ze stron postępowania a wobec faktu iż dokumenty na których Sąd oparł swe rozstrzygnięcie miały charakter dokumentów urzędowych i korzystały one z domniemania prawdziwości i zgodności z prawdą wykazane zostało, iż w istocie jak podnosi powód w trakcie odbywania przez niego kary pozbawienia wolności zarządzono równocześnie wprowadzenie do wykonania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania w innej sprawie. Zważyć jednakże należy, iż orzeczenie w przedmiocie zastosowania tegoż środka zapobiegawczego jako

prawnie dopuszczalne także w warunkach odbywania kary pozbawienia wolności nie było przedmiotem zaskarżenia, a zatem po myśli art. 417¹ § 2 k.p.c. bez stwierdzenia we właściwym postępowaniu jego niezgodności z prawem nie może być przedmiotem zgłaszania na tym tle roszczeń odszkodowawczych w tym roszczeń o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

Jak ustalono wskutek wprowadzenia do wykonania tymczasowego aresztu powód wniósł o uchylenie tegoż środka i Sąd przychylił się do tegoż wniosku jednakże uczynił to dopiero po upływie miesiąca od daty jego złożenia na najbliższej wyznaczonej uprzednio rozprawie głównej. Powód złożył bowiem przedmiotowy wniosek pismem z dnia 27 czerwca 2008 r., natomiast Sąd rozpoznał ten wniosek w dniu 28 lipca 2008 r. Niewątpliwie zatem doszło do przekroczenia 3 – dniowego terminu sądowego o charakterze instrukcyjnym dla rozstrzygnięcia przedmiotowego wniosku przewidzianego w treści art. 254 § 1 k.p.c. to niemniej nie sposób upatrywać w tym zakresie znamion bezprawności zaniechania organu rozstrzygającego, jako że wobec uprzedniego skazania i odbywania już kary pozbawienia wolności nie wpłynęło to na bez wątpienia istotne dobro osobiste jakim jest wolność osobista.

Ów 3-dniowy termin do rozpoznania wniosku ma charakter jak już wskazano jedynie instrukcyjny. Z powyższego względu jego przekroczenie nie pociąga za sobą żadnych skutków procesowych i nie może stanowić chociażby podstawy do wniesienia zażalenia. Ustanowienie takiego terminu ma za zadanie dyscyplinować jedynie prokuratora (sąd) w sprawnym działaniu w toku postępowania.

Istotnym jest wreszcie iż dla skuteczności kreowania roszczenia o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych obok przesłanki bezprawności działania względnie zaniechania konieczne jest jeszcze zaistnienie krzywdy po stronie osoby, której dobra rzekomo zostały naruszone. Rozważenia zatem wymaga, czy powód w istocie poniósł krzywdę w wyniku zbyt późnego rozpoznania jego wniosku o uchylenie tymczasowego aresztowania.

W ocenie Sądu powód nie wykazał istnienia krzywdy, a bez wątpienia w tym zakresie to na nim spoczywał ciężar dowodzenia (art. 6 k.c.) ograniczając się w treści pozwu wyłącznie do bogatego wykładu teoretycznego w zakresie wzajemnego stosunku kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania, w tym niewątpliwych różnic z tym związanych w szczególności zaś w zakresie uprawnień osadzonego względem tymczasowo aresztowanego, co wprost wynika z regulacji zawartej w kodeksie karnym wykonawczym w szczególności w porównaniu z uprawnieniami tymczasowo aresztowanego względem skazanego (art. 207 i n. k.k.w.). Owa czysto – teoretyczna polemika bez wskazania konkretnych naruszeń czyniła bezprzedmiotowym przeprowadzenie z urzędu dowodu z przesłuchania powoda stosownie do normy zawartej w treści art. 299 k.p.c. Należy bowiem zwrócić uwagę iż regulacja ta daje jedynie uprawnienie Sądu do przeprowadzenia tegoż dowodu z urzędu a nie obowiązek, zaś uzasadnienie żądania pozwu nie przedstawiało żadnych konkretnych naruszeń które dotykałoby sfery dóbr osobistych powoda za których rzekome naruszenie domaga się zadośćuczynienia.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu obciążając powoda minimalną stawką wynagrodzenia radcy prawnego w kwocie 600,00 zł ustaloną na podstawie § 6 pkt 3 Rozp. Min. Spr. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002r. nr 163 poz. 1349). Zważyć bowiem należy iż po myśli art. 108 Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.